

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN LAUSUNTO 14/2014 vp

Valtioneuvoston selonteko kehityspolitiikan vaikuttavuudesta ja johdonmukaisuudesta — Kohti reilumpaa maailmaa ilman köyhyyttä

Ulkoasiainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä toukokuuta 2014 lähettäessään valtioneuvoston selonteon kehityspolitiikan vaikuttavuudesta ja johdonmukaisuudesta — Kohti reilumpaa maailmaa ilman köyhyyttä (VNS 5/2014 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi ulkoasiainvaliokuntaan samalla määrännyt, että ympäristövaliokunnan on annettava asiasta lausunto ulkoasiainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- kehityspolitiikan neuvonantaja Suvi Virkunen, ulkoasiainministeriö
- ylitarkastaja Tuulia Toikka, ympäristöministeriö
- kehityspoliittinen asiantuntija Henri Purje, Kehitysyhteistyön palvelukeskus Kepa ry
- suojelujohtaja Jari Luukkonen, WWF Suomi.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta pitää erinomaisena, että valtioneuvosto on laatinut selonteon kehityspolitiikan vaikuttavuudesta ja johdonmukaisuudesta. Aihe on tärkeä ja erityisen ajankohtainen, sillä YK:n vuoden 2015 jälkeisten kehitystavoitteiden valmistelu on aktiivisessa vaiheessa. Samanaikaisesti valmisteltavana ovat Rio de Janeiron kestävä kehityksen huippukokouksessa vuonna 2012 sovitulla tavalla vuoden 2015 jälkeisten globaalien kestävä kehityksen tavoitteet kestävä kehityksen ns. Post-2015-agendan luomiseksi. Asian käsittelyyn ei kuitenkaan ole käytettävissä kuin hyvin rajoitetusti aikaa, joten valiokunta lausuu lyhyesti vain seuraavaa.

Valiokunta pitää tärkeänä lähtökohtana sitä, että kestävä kehityksen tavoitteita ja vuositu-

hattavoitteita koskeva työ yhdistetään ja muodostetaan yhteiset globaalit ympäristöön, sosiaaliseen kehitykseen ja talouteen liittyvät tavoitteet. Kehitykselle välttämätön talouskasvu on tuotettava ympäristön ja ihmisen hyvinvoinnin kannalta kestäväällä tavalla.

Valiokunta uudistaa kestävä kehityksen Rion huippukokousta varten antamassaan lausunnossa¹ esittämänsä kannanotot. Lausunnon keskeiset kannanotot liittyvät kestävä kehityksen kolmen ulottuvuuden parempaan yhteensovittamiseen sekä kestävä kehityksen maailmanlaajuisen hallinnan vahvistamiseen. Lausunnos-

¹ YmVL 5/2012 vp Valtioneuvoston selvityksestä (UTP) kestävä kehityksen konferenssista Rio de Janeirosa 20.—22.6.2012; luonnonvarojen kestävä ja tehokas käyttö.

sa kiinnitetään erityistä huomiota maapallon kestävyysrajojen, ns. planetaaristen kynnysarvojen ylittymiseen eli globaaliin luonnonvarojen kestäättömään kulutukseen, luonnon monimuotoisuuden häviämiseen ja ilmastomuutokseen. Maailman väkiluvun on arvioitu kasvavan 9,5 miljardiin vuoteen 2050 mennessä, jolloin väestönkasvu taittuisi elintason nousun myötä laskuun. Luonnonvarojen kysyntä kasvaa siten siihen saakka, ja käytön tehostamisen hyödyt uhkaavat huvia kasvavaan tarpeeseen. Suomen hyvin tavoitteenaan pitämä työ naisten aseman parantamiseksi edistää väestönkasvun hillintää.

Kaikkia valtioita koskevan ilmastomuutos-sopimuksen aikaansaaminen Pariisissa vuonna 2015 ja voimaan saattaminen vuoteen 2020 mennessä on globaali-kehityksen kannalta välttämätöntä, sillä ilmastomuutoksen vaikutukset uhkaavat erityisesti köyhien maiden mahdollisuuksia sopeutua. Köyhyyttä ei voida vähentää, ellei niin ilmastomuutoksen hillintää kuin myös monimuotoisuuden köyhtymistä ja luonnonvarojen kestäättömää kulutusta kytkeä osaksi kehitys-agendaa ja integroida kestävä kehityksen ulottuvuudet johdonmukaiseksi, vaikuttavaksi politiikkakokonaisuudeksi.

Valiokunta korostaa, että kaikkiaan eri politiikan alojen perinteisten ajatusmallien uudistaminen ja suuntaaminen yhteisiä tavoitteita tuke-

viksi on välttämätöntä. Köyhyyttä ei voida poistaa ilman radikaaleja muutoksia ympäristönsuojelussa, tuotanto- ja kulutustavoissa, resurssitehokkuudessa sekä luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa. Valiokunta tukee selonteon 2015 jälkeisen kestävä kehityksen suuntaviivoja korostaen kestävä kehityksen kokonaisvaltaisen, johdonmukaisen politiikan tukemista eri hallinnonaloilla siten kuin kohdassa 4. lausutaan. Myös eri toimijoille kehitysyhteistyössä tulee asettaa samanlaiset vaikuttavuus- ja politiikan johdonmukaisuusvaatimukset.

Valiokunta painottaa myös olemassa olevien kansainvälisten ympäristösopimusten hyödyntämistä vuoden 2015 jälkeisen politiikkakokonaisuuden osana. Tuki kansainvälisten ympäristösopimusten toimeenpanolle kehitysmaissa voi edistää edellä viitatuilla tavalla kestävien kansallisten kehitysstrategioiden aikaansaamista, ympäristön tilan parantamista ja köyhyyden vähentämistä; ympäristönsuojelu on osa kehitysprosessia.

Lausunto

Lausuntonaan ympäristövaliokunta esittää,

että ulkoasiainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Martti Korhonen /vas
vpj. Rakel Hiltunen /sd
jäs. Christina Gestrin /r
Timo Heinonen /kok
Antti Kaikkonen /kesk
Pauli Kiuru /kok
Jukka Kärnä /sd

Jari Lindström /ps
Tapani Mäkinen /kok
Martti Mölsä /ps
Sari Palm /kd
Raimo Piirainen /sd
Mirja Vehkaperä /kesk
Juha Väättäinen /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos.